40 מלמד שאף עכן בן זרח עמהן לעולם הבא.

ח. כל הפורש מדרכי ציבור אין מתעסקין עמו לכל דבר. אחיהם וקרוביהם לובשים לבנים ומתעטפין לבנים ואוכלין ושותין ושמחים שאבדו שונאיו של מקום, שנאמר הלוא משנאיך ה' אשנא ובתקוממיך אתקוטט, תכלית שנאה שנאתים לאויבים היו לי.

ט. הרוגי מלכות אין מונעין מהן כל דבר, מאימתי מתחילין להן 45

40. בן זרח] ב. ג. ה. ל'. הבא] ב. ה. [כיוצא בו הגונב את המכס ואת החרם הרי זה שופך דמי' ולא שופך דמי' בלבד אלא כאילו עובד ע"ז ומגלה עריות ומחלל שבתות]; ג. [כיוצא בדבר הגונב את המכס ואת החרם הרי זה שופך דמים ולא שופך דמים בלבד אלא כאילו עובד ע"ז ומגלה עריות ומחלל שבתות].

41. ח.] ב. ה. י'. לכל] ב. ג. ה. בכל.

42 ושמחים] ג. בשמחה.

42—43. שאבדו שונאיו] ב. שאבד שונאו; ג. שאבדו שונאו; ה. שנאבד שונאו.

43. הלוא] א. ב. ג. ה. הלא. ה'] ג. אני. ובתקוממיך] א. ב. ומתקוממיך; ג. ומתקוממי. אתקוטט] ב. ג. ה. [מפני מה].

44. תכלית] ב. ג. ה. שתכלית. לאויבים] א. לאורבים; ג. ואויבים.

45 ט.] ב. ה. י"א. כל] א. ג. לכל. מאימתי] א. ל'.

45—46. להן למנות] ב. ג. ה. למנות להם.

---

41. כל הפורש וכו'. ראה סדר עולם רבא, סוף פרק ג' (הוצ' לעמבערג תר"י); ספרא, אמור, פרשה א' (צ"ד א', הוצ' ווייס); האשכול להראב"ד, הל' טומאת הכהנים, סוף סימן ג"ב (צד 179, הוצ' הנ"ל); מחזור ויטרי, הל' אבל (צד 241—242, הוצ' הורוויץ); ספר חסידים, סימן קצ"ב (צד 73—74, הוצ' פרנקפ' ענ"מ תרפ"ד); ספר החינוך לר' אהרן הלוי, אמור, סימן רפ"ג (הוצ' ויניציאה רפ"ג); אור זרוע לר' יצחק מווינא, הל' אבילות, סימן תכ"ב; מהגה לויה, הלכות שמחות, למהר"ם מרוטנבורק, סימן ל"ז; סמ"ג לר' משה מקוצי, הל' אבילות, סמ"ג מ"ע ב' מד"ס; מרדכי, הגהות ממועד קטן, הנ"ל, שם; ורמז תנ"ט, שם; ומרדכי למו"ק, סימן אלף תקל"ח—תקל"ו, (צד ל"ו ב', הוצ' הנ"ל); שו"ת הרשב"א, סימן תשס"ג (הוצ' הנ"ל); הרא"ש, למו"ק כ"ח א', סימן נ"ט; תולדות אדם וחוה לרבינו ירוחם, ספר א', נתיב כ"ח, ח"ב (צד רס"ז א'—ב', הוצ' הנ"ל); ילקוט המכירי על תהלים, מזמור קל"ט (ס"ק מ"ב, הוצ' באבער) מנז אבות על אבות לרשב"ץ, פ"ד, משנה ב' (צד ע"ב א', לפסיא תרט"ו); שו"ת תש"בץ, ח"ב, סימן קל"ט (הוצ' אמשטרדם תק"א); קמחא דאבישונא, סוף ענין אבלות (מחזור רומי, ח"ב, סס"ה ב', בולונייא ש'—ש"א).

43. הלוא וגו'. תהלים קל"ט, כ"א—כ"ב.

45. הרוגי מלכות וכו'. השוה תוספות, ברכות י"ז ב'—י"ח א', בד"ה ואינו; תורת

הודפס מאתר אוצר החכמה tablet.otzar.org מסכת שמחות עמוד 103

ט כל הרוגי מלכות וכו'. פ' נגמר הדין מ"ל הרוגי מלכות נכסיהן למלך הרוגי ב"ד נכסיהן ליורשיהן וגבי הרוגי ב"ד תנן ולא היו קוברין אותו בקברות אבותיו וכו' נתאכל הבשר מלקטין את העצמות וקוברין אותן במקומן וכו' ולא היו מתאבלין אבל אוננין שאין אינונות אלא בלב וטעמא כדי שהתא בזיונם כפרה להם אבל הרוגי מלכות כיון דשלא בדין נמוד קטלי ליה הויא ליה כפרה ולפיכך מתאבלין עליהם וקוברין אותם בקברי אבותם לדיקי ניהו דהויא להו כפרה:

י כל הפורשים מדרכי צבור וכו'. שם מני רב שמעיה יכול אפי' פירשו אבותיו מדרכי צבור יטמא ת"ל בעמיו בעושה מעשה עמיו ת"ל רבא מי קא מדמית נהרג מתוך רשעו למת מתוך רשעו מת מתוך רשעו כיון דכי אורמיה קא מיית הויא ליה כפרה וכל הני כיון דמייתי כי אורמיהו לא הויא להו כפרה ואינו עושה מעשה עמך ואין מתאבלין עליהן. וגרלה שקוברין אותן בקבריהן משום פגם משפחתם אבל לא אבל לדיקי:

יא המאבד עצמו לדעת וכו'. בתנא דבי אליהו פ"ב המאבד עצמו לדעת אין מתעסקין עמו לכל דבר אין קורעין ולא מולין ולא מספידין עליו אבל עומדין עליו בשורה ואומרין עליו ברכת אבלים מפני שהוא כבוד לחיים כללו של דבר כל שהוא כבוד לחיים מתעסקים וכל שהוא כבוד למתים אין מתעסקים עמו לכל דבר ולא שנינו זה אין מתאבלין עליהם והיינו דקתני סיפא אבל עומדין עליו בשורה ואומרים עליו ברכת אבלים ואם אין אבלות איך עומדין בשורה ואומרין עליו ברכת אבלים וקשיא על רבינו. וי"ל שהכלל לאמוי שאין מתאבלין עליו שאבלות כבוד המתים הוא אבל לעמוד בשורה או לומר עליו ברכת אבלים אע"פ שאין שם אבלות יש בברכה שבח להקב"ה והוא כבוד החיים ואע"ג דאבילות יום ראשון מן התורה לא אמרה תורה להתאבל אלא בשואה מעשה עמך ומזה הטעם פטורין מן הקריעה וי"מ דקריעה השנויה היינו הרחוקים הקורעים משום כבוד אבל הקרובים קורעים דמיונא הוא ומשמע דמתאבלין עליו ומי דהא אבלות מיונא הוא ואין כן דעת רבינו אלא אין מתאבלין ולא קורעין עליו כלל:

ואיזה המאבד עצמו וכו'. גם זה שם שם וכן המאבד עצמו לדעת מפני האונס כמעשה דשאול אין זה מאבד עצמו לדעת וכן קטן שאבד עצמו לדעת הוי כשלא לדעת כיון שאין לקטן דעת:

פ"ב א אלו שאדם חייב להתאבל עליהם וכו'. פרק אלו מגלחין מ"ר כל האמור בפרשת כהנים שכהן מיטמא להן אבל מתאבל עליהן ואלו הן אשתו ואביו ואמו וכו' והקדיש אשתו משום דאמיא מדרשא חביבא ליה. ולא ידעתי למה הקדים רבינו אמו לאביו. וי"ל דנקט לישנא דקרא דפרשת כהנים שהקדים האם לאב דמהתם ילפינן אבלות כדמיא כל האמור בפרשת כהנים וכו': ומדבריהם שיתאבל האיש על אשתו וכו'. רבינו אינו גורס בברייתא אשתו אלא בהדי הנך דהוסיפו עליהן ולפיכך כתב שאשתו היא מדבריהם והא דכתיב כי אם לשאתו הקרוב אליו ואמרינן אחרו זו אשתו דרשא דרבנן היא: ומתאבל על אחיו ועל אחותו וכו'. שם בברייתא הוסיפו עליהן אחיו ואחותו הבתולה אמתו ואחותו הנשואה בין מאביו בין מאמו כלומר אע"פ שאין הכהן מיטמא להן הוסיפו אותן כדי שיצטער אדם על קרוביו. ואיכא למידק בברייתא דתניא ואחותו הבתולה אמתו הא נשואה אין מתאבל עליה אימא סיפא ואחותו הנשואה בין מאביו בין מאמו ומשמע בין מאביו בין מאמו. וי"ל דבתחילה הוסיפו אחותו הבתולה דומיא דולאחותו הבתולה אשר לא היתה לאיש לה יטמא ואח"כ הוסיפו עליהם אף הנשואה שלא לחלוק בין בתולה לנשואה. ויש מיתה בדברי רבינו שכתב ואם היתה אחותו זו הנשואה מאביו הרי הוא מתאבל עליה דין תורה ולא ידענא מנין לו והלא תנא דברייתא מנה אוצר החכמה!

אותם

ט כל הרוגי מלכות אע"פ שנהרגו בדין המלך וכו'. הרי אלו מתאבלין עליהם. ומ"ש ממונם למלך. בס"פ נגמר הדין (דף מ"ח:): ומ"ש אבל כל הרוגי ב"ד וכו' עד שיתעכל הבשר. משנה שם: ומ"ש ממונם ליורשיהם. שם:

י כל הפורשים מדרכי צבור וכו'. בתנא דבי אליהו פרק שני. ומ"ש וכן האפיקורוסין והמומרים. כל אלו בכלל פורשים מדרכי צבור:

יא המאבד עצמו לדעת וכו'. בתנא דבי אליהו פרק ב' המאבד עצמו לדעת אין מתעסקין עמו בכל דבר וכו' אין קורעין עליו ואין מולין ולא מספידין עליו אבל עומדים עליו בשורה ואומרים עליו ברכת אבלים מפני שהוא כבוד לחיים כללו של דבר כל שהוא כבוד החיים מתעסקין עמו בכל דבר ולא שנינו זה אין מתעסקין עמו לכל דבר וסוכר רבינו דאמילות אינו מדברים של כבוד החיים והרמב"ן מולק בדבר:

ואיזהו המאבד עצמו לדעת וכו' עד סוף הפרק. שם:

פ"ב א אלו שאדם חייב להתאבל עליהם דין תורה. בפרק ואלו מגלחין (דף כ':) מ"ר כל האמור בפרשת כהנים שכהן מיטמא להם אבל מתאבל עליהם ואלו הן אשתו ואביו ואמו אחיו ואחותו בתו ובתו הוסיפו עליהם אחיו ואחותו הבתולה מאמו ואחותו הנשואה בין מאביו בין מאמו ומאמרין בין מאביו בין מאמו. ות"ת מאחר שרבינו סובר דמדין קרובים שהכהן מיטמא להם למדנו שמתאבלים עליהם כמ"ש בתחלת אלו ואשתו כתובה באורייתא לענין עומאה כהן דכתיב כ"א לשאר הקרוב אליו ואמרינן בפ' האשה רבה (דף ל':) ובפרק כילד (דף כ"ב:) שארו זו אשתו ובר"פ עגול יום אמרו שמתה אשתו של יוסף הכהן וטמאוהו על כרחו וכ"כ רבינו לקמן בפרק זה אשתו של כהן מתמטא לה והיינו ודאי מדאוריתא וכן משמע עוד מדבריו רפ"ג וא"כ למה כתב שאינו מתאבל עליה מן התורה ואפשר לומר דרבינו חזיל לטעמיה שסובר שכל דבר שאינו מפורש בתורה ממש אע"פ שדינו דין תורה מיקרי מד"ס ואשתו אינה מפורש בתורה דשארו אינו מוכרח שיהא פירוש אשתו שהרי אונקלוס מרגם

עמהם: **ט** [א]כל הרוגי מלכות אף על פי שנהרגו בדין המלך והתורה נתנה לו רשות להרגן. הרי אלו מתאבלין עליהן ואין מונעין מהן כל דבר וממונם למלך ונקברין בקברי אבותיהן. אבל כל הרוגי בית דין אין מתאבלין עליהן אבל אוננין. שאין אנינות אלא בלב. ואין נקברין עם אבותיהן עד שיתאכל הבשר וממונם ליורשיהם: **י** כל הפורשין מדרכי צבור והם האנשים שפרקו עול המצות מעל צוארן ואין נכללין בכלל ישראל בעשיית המצות ובכבוד המועדות וישיבת בתי כנסיות ובתי מדרשות אלא הרי הן כבני חורין לעצמן [כשאר האומות] וכן האפיקורוסין [והמומרים] והמוסרין כל אלו אין מתאבלין עליהן. אלא אחיהם ושאר קרוביהם לובשין לבנים ומתעטפים לבנים ואוכלים ושותים ושמחים שהרי אבדו שונאיו של הקב"ה. ועליהם הכתוב אומר הלא משנאיך ה' אשנא: **יא** [ב]המאבד עצמו לדעת אין מתעסקין עמו לכל דבר ואין מתאבלין עליו ואין מספידין אותו. אבל עומדין עליו בשורה ואומרין עליו ברכת אבלים וכל דבר שהוא כבוד לחיים. ואי זהו המאבד עצמו לדעת. לא שעלה לגג ונפל ומת אלא האומר הריני עולה לראש הגג. ראוהו שעלה מיד דרך כעס או שהיה מיצר ונפל ומת. הרי זה בחזקת שאבד עצמו לדעת. אבל אם ראוהו חנוק ותלוי באילן או הרוג ומושלך על גב סייפו הרי זה בחזקת כל המתים ומתעסקין עמו ואין מונעין ממנו דבר:

פרק שני

א [ג]**אלו** שאדם חייב להתאבל עליהן דין תורה. אמו ואביו בנו ובתו ואחיו ואחותו מאביו. ומדבריהם שיתאבל האיש על אשתו הנשואה

א טור יו"ד סי' שמ"ה סמ"ג עשין דרבנן כ': ב טור וסמ"ג שם: ג טור שם סי' שע"ד סמ"ג שם:

לחם משנה

ט כל הרוגי מלכות אע"פ שנהרגו בדין המלכות וכו'. קשה בפרק נגמר הדין (דף מ"ז:) אמרו מי קא מדמית הרוגי מלכות להרוגי ב"ד הרוגי מלכות כיון דשלא בדין מיקטלי הויא להו כפרה הרוגי ב"ד כיון בדדין מיקטלי לא הויא להו קוברין אותו בקברות אבותיו ואי ס"ד כיון דלאיקטול הוי להו כפרה ליקברו כו' ופירש רש"י ז"ל הרוגי מלכות הני דעבו"ס כלומר דודאי הני דעבו"ס דאיירי בעל הוא בשייך בהו לומר דלא מיקטלי בדין אבל הרוגי מלכות דמיקטלי בדין הוי כהרוגי ב"ד וכיון בדדין מיקטלי לא הוי להו כפרה וא"כ רבינו אינ אינ אינ דקתמר מתוך רשעו שנהרגו בדין הוו כשאר מתים הא בגמ' משמע כלשון רש"י ז"ל דקתמר דשלא בדין מיקטלי משמע דאי בדין מיקטלי הוו כהרוגי ב"ד. וי"ל דרבינו משום שראה בתנא דבי אליהו דאמרו שם הרוגי מלכות אין מונעין מהם כל דבר ומשמע ליה דהתם בברייתא הוו הרוגי מלכות באחזה אופן שיהיה בין הרוגי עכו"ם בין בדיני ישראל כולם שוים וסוכר דאע"ג דבדין מיקטלי כיון דלא הוי דין תורה אלא מפני בזיון שבזו למלך ומשום דינא דמלכותא מיתתם כפרתם ואין רואי לנמנע מהם שום דבר ונקברים בקבורת אבותיהם:

יא המאבד עצמו לדעת וכו' ואין מתאבלים עליו וכו'. משמע מדברי רבינו דהתנאים אינו מכבוד החיים וכן מוכח בפרק נגמר הדין דאמרו שם ואי ס"ד כיון דאיקבור הויא להו כפרה ליאבלו משמע דהתנאים משום כבוד המתים הוא ולכך הוקשה דכיון דיש להם כפרה ראוי לעשות אבל עליהם וכן פירש"י ז"ל בפירוש המשנה שם ולא היו מתאבלין עליהם כדי שתהא בזיונם כפרה להן ע"כ, משמע דתנאים כבוד המתים אבל הרמב"ן מולק על רבינו ואומר דמדאמרינן ברכת אבלים משמע דמתאבלים אבל הסוגיא המזכרת סיועא לרבינו דלכתיבנא. כתב הרב"י בי"ד סימן ש"ל הלכות נדוי וחרם בשם הרשב"א ז"ל ולפ"ד אמרו בכל מקום אין מתעסקים עמהם לכל דבר לא לענין קבורה ומכריכי המת אמרו אלא שאין קורעין עליהם ולא מספידים עליהם ולא מולין וכדתני גבי מאבד עצמו לדעת ע"כ. ויש לאמוה דהני דמברייתא דאבל רבמי משמע כדבריו דלא אמרו אלא אין קורעין עליו וכו' ולא הזכירו הקבורה אבל מ"מ קשה דנימא דכיון דאמרו בסוף הברייתא דמה שאינו כבוד לחיים אין עושין מיתה דהקבורה אין עושים דהוי יקרא דשכבי דבפרק נגמר הדין (דף מ"ז.) משמע מברייתא דאמרה מת שלא נספד ולא נקבר כו' דהספידא יקרא דשכבי וא"כ מהיא גופא אית לן לומר דקבורה יקרא דשכבי. וי"ל דהתוספות שם באותה קוגיא פירשו דהוא לא נקבר דברייתא הוי לפי כבודו ולכך הוי בזיון למת אבל לא נקבר כלל הוי בזיון למשפחתו ולא למת וכדלקתנו התוספות שם בדבור הממחיל קבורה משום בזיונא וכו' ומאי דשאלו בגמ' התם משום בזיונא או משום כפרה ר"ל הי מנייהו עיקר אבל לעולם דאיכא בזיונא למשפחתו:

וכן

מגדל עוז

ופרק אלו מגלחין וגם רבינו הגדול הרמב"ן ז"ל בנמוקי שלו בשער האבלות בתחלת מורת האדם וזה פשוט כלשון ר"מ ז"ל: **ט יא** כל הרוגי מלכות כו' עד סוף הפרק. בסנהדרין פרק נגמר הדין (דף מ"ז):
פ"ב א ב אלו שאדם חייב להתאבל כו' עד דין של מורה. פרק אלו מגלחין (דף כ"ב):

כגון

הודפס מאתר אוצר החכמה tablet.otzar.org משנה תורה <מהדורה חדשה> - יד (שופטים) עמוד 134

טז כ אין עושים שני הספדים בעיר אחת אלא אם כן יש כדי לספר שבחיו של זה ושבחיו של זה:

טז יא כא אין אומרים בפני המת אלא דברים של מת (ג) כגון צרכי קבורתו והספד אבל שאר כל דבר יב אסור והני מילי בדברי (מ) תורה אבל במילי דעלמא לית לן בה:

יז כב מותר לומר פסוקים ודרשה (ה) לכבוד המת [ח] בתוך ארבע אמותיו או בבית הקברות (מהרמ"י בביאור ממ"מ לדעת רמ"ה):

יח כג חכם שמת בית מדרשו בטל שסופדין אותו כל שבעה אבל שאר מדרשות עוסקין בתורה אפי' בשעת הספד ואחר ההספד אין תלמידיו מתקבצים בבית מדרשו כד אלא מתחברים שנים שנים ולומדים בבתיהם. אב בית דין שמת כל מדרשות שבעיר בטלין והרגילין להתפלל בב"ה משנים מקומם. נשיא שמת כל בתי מדרשות שבכל מקום שמספידין אותו בטלים ואחר ההספד אין נכנסים לבית המדרש אלא מתחברי' שנים שנים ולומדין בבתיה' וכל בני העיר מתפללים בבית האבל בין בחול בין בשבת חוץ מקריאת התורה בשבת ושני וחמישי שקורין בב"ה ולא [כה יטיילו] בשוק אלא יושבים משפחות משפחות ודוים כל היום:

יט כו מספידין תלמידי חכמי' ונשותיה' בב"ה ובבית המדרש אבל לא שאר העם:

כ כז חכם ואלוף וגאון מכניסין אותו לבית המדרש ומניחין המטה במקום שהיה דורש וסופדין אותו שם וכשמוציאים המטה סופדים אותו עד בית הקברות וביום כח הז' עולים לבית הקברות ומבקרין אותו וכן ביום שלשים (מ) ותבלית י"ב חדש מבקרין (°) ומשביבין אותו:

שמה דין המאבד עצמו לדעת ומנודה והרוגי ב"ד והפורשין מן הצבור.

ובו ח' סעיפים:

א [א] א המאבד עצמו לדעת **א** אין מתעסקים עמו לכל דבר ואין מתאבלין עליו ואין מספידין אותו **ב** (א) ב ולא (ל) קורעין ולא חולצין אבל עומדין עליו בשורה ואומרים עליו ברכת אבלים וכל דבר שהוא כבוד לחיים:

ב ג איזהו (ב) מאבד עצמו לדעת **ג** כגון (ג) שאמר הרי הוא עולה לראש הגג וראוהו שעלה מיד דרך כעס או שהיה מיצר ונפל ומת הרי זה בחזקת שאיבד עצמו לדעת אבל אם ראוהו חנוק ותלוי באילן **ד** או הרוג ומושלך על גבי סייפו הרי הוא בחזקת כל המתים ומתעסקים עמו ואין מונעין ממנו דבר:

הגה **ה** [ב] מי (ג) שנגנב וגזל ועל ידי זה הרג נדין מלכות מתאבלים עליו [ג] אם אין בו סכנה מפני מיתת המלכות ולא מקרי מאבד לדעת (מהרי"ו סימן קי"ל) (°):

כו'. ע"ל ס"ס שכ"ד: **יא** אין אומרים כו'. משמע דעת המחבר דד"ת אפילו חוץ לד' אמות אסור אפי' חוץ לד' אמות ומילי דעלמא אינו אסור אלא תוך ד"א ודברי של מת מותר אפי' בד"ת אפי' תוך ד"א וכן נהגו לדרוש באגדות ופסוקים אפי' תוך ד"א בפני המת ויוצאין מעינן לעניין עד שמגיעין לספר שבחיו של מת מעסק תורתו וחסידותו ויותר מדות טובות שהיו בו ע"כ. וכתב המרדכי דכל אותו חדר שהמת מונח בו חשוב כד' אמות וכן פסק הב"ח וע"ל סי' שס"ו: **יב** אסור. משום לועג לרש מרף שמתו:

שמה א אין מתעסקין כו'. לכתיב ואת המכם לנפשותיכם אחדוש וגו' דעון גדול הוא המאבד עצמו לדעת וכתב בתשו' הרשב"א סי' תשס"ג דאף שאמרו בכל מקום אין מתעסקין עמהם לכל דבר לא לענין קבורה ותכריכים אמרו אלא שאין קורעין ולא חולצין כו' ומביאו ד"מ: **ב** ולא קורעין כו'. משמע שאין קורעין עליו כלל אפי' האבלים אבל דעת הרמב"ן והטור שהאבלי' קורעין עליו והאי לאין קורעין פי' לרחוקים: **ג** כגון שאמר הרי הוא עולה כו'. וכ' הרמב"ן אע"פ שלא ראוהו מפיל עצמו כיון שאמר הריני עולה לראש הגג ואפיל עצמו ומות חזקה לדעת עשה וכ' הב"ח בשם מהרש"ל דאפי' אמר ראו שאני עולה כו' ולא ראוהו עולה אדבוריה לאוד לא סמכינן ואינו בחזקת מתאבד עצמו לדעת וכתב שדבריו נכונים: **ד** או הרוג כו'. ע"ל סי' שס"ד סעיף ד' דין הרוגים: **ה** מי שנגנב כו'. משמע דל"ל דל"ת דכיון שנגנב וגזל וכתיב עצמו למיתה בדינים לא יתאבל עליו דס"ל מאבד עצמו לדעת קמ"ל דלא לפי שהיה סבור שיוכל לברוח אבל משום עבירה דגנב וגזל מתאבלי' עליו דלא חשוב כפורש מדרכי הציבור דלקמן סעיף ס' כך משמע מדברי הרב וכן כתב הרשב"א בתשובה ס"ס תשס"ג דאחד מבעלי עבירה כגזלנים וכה"ג אינן בכלל הפורשים מדרכי הצבור ולפ"ז בגנב וגזלן שמתו על מעשיהן מתאבלין עליהן

חידושי רע"ק

וכמו אבילות י"ב חודש דמורה הרי"ז דשומעין לצוואתו אלא ודאי עיקר טעמא דידיה מחמת ספיקתו אם אבילות הוא יקרא רחיי או דשבבי ובהיות שכן תמה אני דהא דבר זה מחלוקת רבותא הוא דאיכא מאבד עצמו לדעת דאיתא בברייתא דאבל רבתא(רפ"ב)דכל שהוא כבוד לחיים מתעסקין בו וכל שאינו כבוד לחיים אין מתעסקין בו ובזה דעת הרמב"ם (פ"א מה"ל אבילות) דאין מתאבלין עליו וע' בכ"מ שם דס"ל להרמב"ם דאבילות כבוד המתים הוא [ומשמעות הרמב"ם דאף אבילות יום א' דהוא דאורייתא לדעת הרמב"ם נ"כ אסרינן משמא דקרא משום כבוד המתים וצ"ע] אך דעת הרמב"ן בת"א דמתאבלין עליו דבבור המתים הוא הרי דהוא פפיקא דרבותא וכיון שכן למה דפסקינן בפשיטות(רס"ה שמ"ה) כדעת הרמב"ם דהמאבד עצמו לדעת אין מתאבלין עליו הרי דקי"ל בפשיטות דאבילות חוי כבוד המתים או דקי"ל הספיקא להקל באבילות עכ"פ נפסוק דמצוה שלא להתאבל מהני ולא הו"ל להרמ"א לתתעיק דברי הרי"ו לדינא וראיתי בת' הראנ"ח (סי' נ') שכתב לענין אחר בפשיטות נ"כ דהאבילות ז' ול' הוי כבוד לחיים ולא הרגיש דהוא מחלוקת הרסב"ם והרמב"ן הל"ל וצ"ע לדינא וע' בת' שבות יעקב (ח"ב סי' ק"ב):(ס"ק מקו"ל)וכ' המרדכי.עי' א"ח(או"ח סי' א' מק"ד):(סימן תמ"ה סעיף ג') **המאבד** עצמו לדעת. עי' ת' בשמים ראש (סי' שמ"ה) ואם

פתחי תשובה

סנהדרין דף מ"ז שמולק על מהרי"ו ועל רמ"א ז"ל ודעתו דס"ס לענין אבילות שנעשה וקרישה שומעין לו אחרי שהוא ג"כ לכבוד המתים דמה"מ המאבד ע"ל אין מתאבלין עליו וכתב שעשה כן אלכה למעשה שלא מדברי הרמ"א ז"ל ע"ש (ודבר זה נאמר ונשנה בספרן תשובת שבו"י מ"ב סי' ק"כ ס"ס) ועי' בשו"ת תשובה מאהבה מ"א סוס"י ר"ז שסיגיג עליו ובעלה דאין נאמרין עליו כזה להקל ע"ש: (ג) כגון צרכי קבורתו. עי' נתבו' דדב"ר מהדורות סי' רכ"ד: **שמה** (א) ולא קורעין. עכה"ס [מ"ש לכל דעת הרמב"ן והטור שהאבלים קורעין כו' ונ"ס דמתאבלין עליו אלא שאין מספידין עליו עיין כ"י ועי' בתשובת מ"ס סי' שכ"ו שהראה פיס שדעת הרמב"ן שלכתחה היא ודחה ראיית הלח"מ שס"ל מאכל לך לאכלה לעשה מי ירים לאם נגד הסכמת הרב"י בס"ע שמתם הרמב"ם ובשגם שהלכה כדברי המיקל בהכל אמנם מ"מ אומר אני הוכיח דאיכא כבוד מתפתה נכבדת אחר ויהיה לכם לגוז ולכלימה עולמים בתוך מהם קלקל מעשיו אבל אם יפיר לכם הטורה לתתאבל אז יאמרו הבריות

ביאור הגר"א

שלא כדברי הש"ע בסי"ב שכ' ומתפללין ועכ": [ח] בתוך ד"א. דחוץ לד"א בלא"ה מותר כמ"ש בירושלמי (פ"ג דברכות ופ"ז דמגילה) ר' יונה ור' יוסי גלילא בשם ר' יוסי בן חנניה אין שואלין הלכות לפני מטתו של מת הא ר' יוחנן שאל לר' יגאי קמי ערסיה דר"ש בן יהוצדק הקדיש עולתו לבית הבית מהו והוא מגיב ליה נימא כד הוה רחיק או כד הוו מסקין ליה לסורדה והא ר' ירמיה שאל לר' עזריה קמי ערסיה דר"ש בר ר' יצחק נימא כד הוה רחיק הוה מגיב ליה כד הוה מגיב ליה הביאו בס' תה"א. ומ"ש בראש בפ"ג דברכות סוף ס"ו חזרו לד"א איירי צ"ל ותוך ד"א איירי (עיין כתוספת הרא"ש בברכות ג' ב' וצ"ע) דלא כרי"ו וע' בטור ובב"י ואמנם ר"א כס"ש ברפ"ג שם התם תוך ד"א כו' דאמר מר כו' (ע"כ):

שמה [א] (ליקוט) שם"ה עראש פ"ג דמ"ק סי' קס"א (ע"כ): (ליקוט) המאבד כו' איהו כו'. א"ר פ"ב (ע"כ): [ב] מי שנגנב כו'. כס"ש בפ"ד דסנהדרין (מ"ז) בהרוגי מלכות דדוקא בחרוגי ב"ד שהתיר עצמו למיתה כו' דלא כסדרכי שהביא ראיה מס"ש שאין מתאבלין עליו ובב"י והרי"ו כ' שס"ם בס"ש ושד"ם (וע"ל סי' שע"ב סע"ב יו"ד): [ג] אם אין בו סכנה. כס"ש בפ"ק דסנהדרין (י"ח ח') בר"י בן בבא וס' בתרא

באר היטב

וכ' מהרי"ו דאם לוה המב לו האם שלא לנהוג בהם י"ב חדש כיון דאינו שייך בשאר מתים אלא בכבוד אב ואם מצוה לקיים דבריהם: (מ) תורה. וכב"ח פסק דד"ת אסור אפי' תוך לד' אמות ומילי דעלמא אינו אסור אלא תוך ד"א ודברי של מת מותר אפי' בד"ת ואפי' תוך ד"א וכן נהגו לדרוש באגדות ופסוקים אפי' תוך ד' אמות של מת ויוצאין מעינן לעניין עד שמגיעין לספר שבחיו של מת מעסק תורתו וחסידותו ושאר מדות טובות שהיו בו. וכ' הס"ז אלא שיש מכוונין להראות מעלתם בדרוש שעל המת מה שאינו לכבודו ולא שפיר קעבדי. ושמעתי הרבה גדולים שהיו מקפידין על זה. וכ' המרדכי דכל אותו החדר שהמת מונח בו חשוב כד' וכ"פ הב"ח. וע"ל סימן שס"ז: (מ) ותבלית. כ' הס"ז בשם ספר תורת

עליהן וכתב הב"ח שכן נוהגין ואע"פ שבתשו' מהרי"ו סי' קי"ד כתב דמעשה דגנב שהרג בדיניהם וז"ל ומ"ש בספרים שקבל הגונב כו' לא ידענא פירושו ובודאי שיש לו כפרה ומלק לעוה"ב דאפי' הרוגי ב"ד יש להם חלק לעוה"ב אפילו עובדי כוכבים כדאיתא בפרק עמר הדין אומרי' לו התודה שכל המתודה יש לו חל"ה וה"ל מסתמא שתודה כמ"ש כו' אין ר"ל דדוקא מיתתו שהרג הוי כפרה וכמו שכתבין הב"ח מדבריו אלא ה"ה מת על תנתו הוי כפרה כשמתודה אלא דעובדא דהתם הוי בהרג מיהו לעיל סי' ש"מ סעיף ה' כתב הרב דברגיל לעשות עבירה אין מתאבלין עליו וגראה דהייט כשלא התודה קודם מיתתו. ו כשאול המלך. שהרג את עצמו לפי שראה שהפלשתים יעשו בו כרצונם ויהרגוהו: ז מנודה כו'. כפול לעיל סי' של"ד ס"ג: ח לובשים לבנים כו'. וכתב הטור בשם הרי"ץ גיאות מכאן שהאבלים וקרובי המת לובשים שחורים וכל מקום ומקום יש לעשות כפי מנהגו: ט ושמחים. על שהבדו שונאיו של מקום דכתיב

ג [ד] י קטן המאבד עצמו לדעת חשוב כשלא לדעת [ה] וכן גדול המאבד עצמו לדעת ה והוא אנוס ו [ז] כשאול המלך אין מונעין ממנו כל דבר: ד ז [ו] י מנודה שמת דינו כמאבד עצמו לדעת אין קורעין ולא חולצין ולא מספידין עליו י ומניחין אבן על ארונו והני מילי באפקירותא כשעובר על ד"ת אבל בממונא כיון שמת פטור מגזירתם ואין מניחין אבן על ארונו ומספידין אותו כראוי: ה ח כל הפודשים מדרכי צבור והם האנשים שפרקו עול המצות מעל צוארם ואין נכללים בכלל ישראל בעשייתם ובכבוד המועדות וישיבת בתי כנסיות ובתי מדרשות אלא הרי הם כבני חורין לעצמן כשאר האומות וכן המומרים והמוסרים כל אלו אין אונגנים (ג) ואין מתאבלים עליהם אלא אחיהם ושאר קרוביהם ה לובשים לבנים ומתעטפים לבנים ואוכלים ושותים ט (ה) ושמחים:

בתבור רמעי' רנה: י עם אמו. לו עסאבין כדנעיל סי' ש"מ ס"ה בהג"ה:

שמז א לא ישהה בתוכה. שהוא גורם לבזות המת שאומרים אותו פלוני הלוב הוא אחיו של פלוני זה וכתב הפרישה דאם נקבר מותר וכתב הב"ח דדוקא בלוב בעיר אבל במלכותינו שלובין חוץ לעיר על פי הדם מותר לעשות בכל העיירות וע"כ אין דין זה נוהג כלל עכשיו:

שמז א מי שמת כו'. עיין מזה בא"ח סי' תקמ"ז סעיף ג' ודין מתאזיכין על התחום בשבת להביא ארכי המת כתוב בא"ח סי' ש"ו ס"ג ודין עובד כוכבים שעשה קבר והביא חלילין בשבת נתבאר שם סי' שכ"ה סעיף י"ד ט"ו ע"ש: ב נ"ל כו'. וכ' הטע"ז ואנו נוהגין להזכיר אפילו פעם הראשון אפילו בתוך הרגל: **שמח א** שורפין כו'. ואין בו משום דרכי האמורי ולא משום כל תחמית שזהו כבודם שלא יתמשו אחרים בכלי תשמישן ומדליה שורפים מעתן וכלי תשמישן דוקא ולא דברים אחרים: ב אסור. דאיכא

יוהרא

חגה [ז] הפורש מן הצבור ולא רצה לבלות עמהם במסיס ואלרגיות מתאבלים עליו (תשו' רשב"ש סי' תסב"ג) [ח] אבל אין שאר בני העיר צריכים לבטל ממלאכתן בשביל לעסוק עמו (כן משמע בל"י סוף מ"ק):

ו [ט] מ קטן בן שנה או שנתיים שהמיד י עם (ו) אמו ומת (ד) *) אין מתאבלין עליו. (ועיין לעיל סימן ש"מ סעיף ה'):

ז י מי (ה) שנפל בים או טבע בנהר או אכלתו חיה אין מונעין ממנו דבר:

ח יא ארון העובר ממקום למקום אם שלדו (פירוש הסדרה ולעומיה) קיימת עומדין עליו בשורה ואומרים עליו ברכת אבלים ותנחומי אבלים אם יש אבלים שמתאבלין עליו ואם אין שלדו קיימת אין עומדין עליו בשורה ואין אומרים עליו ברכת אבלים ולא תנחומי אבלים:

שמו מי שקרובו צלוב בעיר לא ירוד בה. ובו סעיף אחד:

א א מי שהיה בעלה עמה צלוב (ח) בעיר או שאשתו עמו צלובה בעיר או אביו ואמו ועדיין לא כלה הבשר כולו **א** לא ישהה בתוכה אא"כ היתה גדולה כאנטוכיא ב שאין אלו מבירין את אלו [א] ולא ישהה בצד זה אלא בצד זה:

שמז שלא לעורר על מתו שלשים יום לפני הרגל. ובו ג' סעיפים:

א א [א] א מי שמת לו מת לפני שלשים יום הסמוכים לרגל (א) לא יספרנו משיכנסו שלשים יום הסמוכים לרגל ואפי' יש לו הספר בלא זה כגון שמת לו מת בתוך שלשים שמותר לספרו ואפילו מת (°) ערב הרגל אסור להספיד עמו על המת שמת לו לפני שלשים יום קודם המועד:

ב ב מי שבאה לו שמועה בתוך שלשים יום קודם הרגל **ב** נראה לי שמותר לספרו אף על פי שהיא רחוקה:

ג מה שאנו נוהגין (ח) בתשלום השנה לקונן ולהזכיר נשמות נראה לי שאינו בכלל זה ומותר לעשותו סמוך לרגל:

שמח דין שרפה על המת והאומר אל תקברוני. ובו ג' סעיפים:

א א א שורפין על המלכים (או על הגיבורים) ב (טור בשם תוספתא) מטתן וכלי (ח) תשמישן [א] ג אבל על ההדיוטות ב אסור:

ביאור הגר"א

דסופה: [ד] (ליקוט) קטן כו'. שם מעשה בבנו כו' מעשה כתינוק כו': ס"ה וס"ו כל הפודשים כו' מי שנפל בו'. שם (ע"כ): [ה] וכן גדול כו'. מש"ש בפ' הערל (ע"ח כ'): [ו] (ליקוט) מנודה שמת כו'. דהא מוקלין אותו משום בזיון כ"ש שאין מתעסקים בכבודו. חת"א (ע"ב): [ז] הפורש מן כו'. ע"ל סי' של"ד ס"ב אבל למסוגא כו': [ח] אבל אין כו'. לנדד כעלמא ותד"ם: [ט] קטן כו'. בתוספתא פרק כהרא דסנהדרין קטני בני עיר הנדחת ראא"א נהרגין ותב"א אין נהרגין משמע אבל באבלות דב"ע פודי ועיל סי' ש"מ שי"ח עליו וכ"כ במרדכי שם בשם ר"י ועי"ש סי' אלף תקל"ח:

שמו [א] ולא ישהא כו'. שם בפ"ש: (ליקוט) שמ"ו עדא"ש פ"ב דמ"ק סימן קפ"ב (ע"כ):

שמח [א] (אבל על הדיוטות אסור. תוספתא פרק ח' דשבת ופ"ד דסנהדרין):

באר היטב

להתאבל עליהן וכתב הב"ח שכן נוהגין והיינו כשהתודה קודם מיתתו ומ"ש הרב בסימן ש"מ ס"ה דברגיל לעשות עבירה אין מתאבלין עליו נראה דהיינו כשלא התודה קודם מיתתו. עכ"ל: (ד) כשאול. שהרג את עצמו לפי שראה שהפלשתים יעשו בו כרצונם ויהרגוהו: (ה) ושמחים. על שהבדו שונאיו של מקום דכתיב בתבור רמעים רנה: (ו) אמו. לו אם אביו כדלעיל סימן ש"מ ס"ה בהג"ה: **שמו** (ח) בעיר. כ' הב"ח דוקא צלוב בעיר אבל במלכותינו שלובין חוץ לעיר על פני השדה מותר להשהות בכל העיירות וע"כ אין דין זה נוהג עכשיו כלל. ש"ך:

שמז (ח) בתשלום. כתב הלבוש ואנו נוהגין להזכיר אפילו פעם הראשון אפילו בתוך הרגל עכ"ל:

שמח (ח) תשמישן. ואין בו משום דרכי האמורי ולא משום כל תחמית

חידושי רע"ק

דשאי לאבד עצמו היכא שיתקפהו יצרו ולא יעבור בגסיון עי' בב"י בבד"ה (יו"ד סימן קצ"ז) והגאון כעל בדבי יוסף בספרו שם הגדולים (איח י' סימן כ"ז) כתב דהרי"בא"א ב' ע"ן בחי' דדשאי לעשות כן וא"כ עכ"ש לאו בכלל מאבד עצמו לדעת דאא ואם עשה כן מחמת תשובה עי' תשובת שבות יעקב (ח"ב סימן קי"א): (סעיף ד') **מנודה שמת.** עי' בת' מהר"י לבית לוי (כלל מ"ה סימן מ"ט):

(סימן שמ"ז סעיף ח') **מי** שמת לו מת. בת' שבו"י (ח"ב סי' כ"ה) כתב דדוקא מת לו מת אבל כעלמא להספיד לכבוד תורתו שרי:

שמז [א] (ליקוט) מי כו' ואפילו בו'. עראא"ש פ"א דמ"ק סי' י"ג וכשם ירושי' כו' (ע"כ):

פתחי תשובה

בתענית וכטבילה ואח"כ התחיל עצמו לדעת וגופא דמובדא הוי ביום א' אלא לקבול והגיד להתחה שדרה שמה אם יבקשוני ממלאתוני בנית הטבילה והלך ושבה שם ותזר לביתו ונמצר מלאתו בביתו שוכב מנוחל בדם וסכין בידו ופגע ביה"ש ומקודם בתיזב ימים שמחיו הסכין ואמר ברוחם לעצותו סכין של שחיטה ועל הכותל נמצא כתוב בכ"י שאלמידיו ינידו לאחיהו קדיש אם נקבל מאמע"ל והביב שלא ימנעו ממנו דבר. מדת דאין זה מאע"ל כיון שלא רצוהו מאבד עצמו (ומה"ש הבנ"ש סק"ב) ולא סמכינן כאן להוכחה ומה שהוי שינידו קדיש יע"ל שעלה תולעה בדעת לגולה ועוד דשמא עשה כן מחמת תשובה פ"ש עוד טעמים [עי' בתשו' מ"ש סי' שכ"ו שהאריך לפרש לשון הברייתא בזה פ"ב דשמחות והיוצא מדבריו דזה פטור ומטאר דאינו אמר אעלה על הגג ואפיל עצמי ובגם לאיעוהו שלא ואחר זמן מלאתהו שם נפל ומת אחריכן שע"י סבה אחרת נפל אבל אחיו שבגל אמ"ש אמ"ש לבקר שהפסל עצמו מ"מ כיון שראתו נופל מאותה סעליה שהבטיח להפיל בה אחריכן חזקה מדעת עשה אבל אי לא ראתו גם הפסלה אע"פ שמלאתהו מת באותו המקום פטור אבל אם מאמע"ל ולא מ"ש מהרש"ל והובא בבה"ש מה"ב

באר הגולה

בפי' שע"ה סעיף ה': ד שם בברייתא ואבל רבתי: ה הרמב"ן בשם"ם ונתן טעם לפי שאיבוד היה מותר לו כדאי בב"ר וכ"כ הרא"ש בסוף מ"ק: ו רמב"ן בשם"ה: ז מ"ק דף ט"ו ע"ש: ח לשון הרמב"ם שם ס' ה' מברייתא דאבל רבתי פרק ב' ובמקום הסומרים כת' שם הפיקוכים: ט מדרבי ור"ת והביא ראיה מהתוספתא דסנהדרין ומתנו הגה' לעיר"ו שר"ג נתאבל על בנו שהמיר דתו י"ד יום ק"ו לשכיבה י"ד יום ובתנו הגדות מיימוני בפרק ה' ממנה אין לגמוד מזה דלאחוטי לעבוד הוא דעבד אלא זכה לתשובה: י ברייתא בתבל רבתי: יא ברייתות מ"ק דף כ"ה ע"ה וכדמוקי להו שם בגמרא:

א ברייתא בתבל רבתי פ"ב ופי' הרי"ן בסוף"ק לפי שהוא נוהגים לבזות את המת שאומרי' אותו פלוני הלוב הוא אחיו של פלוני והבלה הבשר ואין הלוה קיימת לא יזכרוהו לרעה עוד: ב הר"ן:

א לימתו בא"ח סי' תקמ"ז: (°) כתבר הגהתי כן הוא בטור ובא"ח וש"ע: ב נ"ז שם: (°) דין להספיד בחלילין שהביא העובד כוכבים בשבת אי קבר שעשה העובד כוכבים שם בסימן שכ"ה ואם מותר להתמין עליהן שם בסי' ש"ז: א ברייתא עבודת כוכבים דף י"ח ע"ב: ב ואיתא נמי שם בברייתא: ג טור בשם

דגול מרבבה

(סימן שמ"ה בש"ע סעיף ו') אין מתאבלין עליו. דבר זה הוא מחלוקת ר"י ור"ת

בית הילל

(סימן שמ"ה שו"ע ס"ג) וכן גדול המאבד עצמו לדעת והוא אנוס כשאול המלך אין מונעין ממנו כל דבר. עי' ב"י שהביא מדרש רבה וז"ל המדרש רבה בפרשת בת פל"ד אולאת דמכם לנפשותיכם להביא המונה את עצמו יכול כשאול המלך ת"ל לך יכול כחנניה מישאל ועזריה ת"ל לך עכ"ל ולפ"ז אפשר לומר מה דאמרינן בגמרא דיבמות מה שהביא הב"י בשם הרמב"ן דכוון לזה ועי' בחידושי על התורה מ"ש שם:

(סימן שמ"ו סעיף א' בש"ע) מי שהיה בעלה עמה צלוב בעיר או שאשתו עמו צלובה בעיר או אביו ואמו ועדיין לא כלה הבשר כולו וכו'. והנה יש להסתפק אם דווקא בעל ואשה ואביו ואמו ולא שאר קרובים וקל: (סימן שמ"ז שו"ע סעיף ג') מה שאנו נוהגין בתשלום השנה לקונן ולהזכיר נשמות נראה לי שאינו בכלל זה ומותר לעשותו סמוך לרגל.

בית לחם יהודה

פשוטה דין ד' מיתות ב"ד להקניט עצמו בטבר לינו בדין מאבד עצמו לדעת וגראה לי א"ש אם ממית עצמו שיכל שלא יבא לידי עניים גדולים כדרך הפלסטים של עובדי כוכבים שתחלה מעניין עניים בודאי לינו מאבד עצמו לדעת וזה פשוט ממ"ש התוס' קפלו ונפלו לתוך הים שיבאים היו מיסוריים: (פ"ה בש"ע) אין אונגין כו'. כתב בשאר מקודי בשעת המלחה לעבודת כוכבים צריך לבכות ולהתאבל עליו שבשאבד הגוף בזכין כשנאבד הנשמה לא כ"ש וכן הוא מנהג העולם ול"ל שלוין אלא בדין נדת אבל לא

וכ"כ כס"ג בכי' הזורק אם כתב עוכי' וכוא מקרא רב מרוכי' מוכשין לטיוני אם. ונראה לכי' כותבין רב אם יש עוד אחר בעיר דשמו כך הוא ולא נקרא כשם וכ"כ כס"ג: יד ואם יש לכסם. כלומר אם יש לאיזו כיוני מותכין אח"כ כגון בן בלומה שכהן המכוונה לגמן דאם יכתוב אמרו לכיוני כך הוא וכוא אינו אם יכ"כ אינו מכוון אחר כביוני שכהן המכוונה לגמן דאם יכתוב אמרו לכיוני מחר המגרש אבל במתקרי ליכא תשש דיאמרו דמתקרי לך דהא בתמשש מתקרי כך. וכתב בלבוש אם אבי אתשש כהן ולא כתב כהן אם יתן מקפידין כ"כ כיוני אלהות משוש דאין מקפידין כ"כ כיוני אלהות ומוזמן בכך אלא מותנין פלוני אם בן פלוני (מדר ניטין) וכן אין מותנין בן הקדוש (רי"י מיגן) [ז] אבל מותנין בן פלוני בן פלוני (מו) הכהן יש לו אלוי יד [ח] ואם יש לכם יש) כיוני מותנין אח"כ כהן אם יש בי שמות שונותין אל מי דמתקרית מותנין אח"כ כהן אם לו לוי (אם אם אהרי"ן) [ט] (מו) (ואם לא כתב כהן אם לוי) [י] רש"ל דפסוקו (פפקי מהרא"ל סימן ר') [יא] מאחר שהנוגו לכתוב [יב] ומקרא המקום הדמם אבל לכתמלה לא לכתוב [יג] (תשו' רי"י מיגן) [יד] (יב) פלוני (יג) בר פלוני אלא מותנים פלוני בן פלוני (מדר ניטין):

ח פ עכשיו נהגו שבכל הניטין כותבין וכל שום דאית לי ולאבהתי ולאתרי. (ומגרמות אלו אין מהגין כן [יג] אלא אם יש לו שתי שמות מותנין בפרוש כמה שנמצאר):

ט פ אם לא הזכיר (יט) שם יג) אבי (כ) (כא) האיש או כן: יש כ"ש: יא) כיוני וכו'. כלומר אם יש לאיזו כיוני מותכין אח"כ כגון בן שמעון הכהן אלמן ונכתב אלמן אם אבי אתשש כהן ולא כתב כהן אם יתן הגון כסר. מבוס דאין מקפידין כ"כ כיוני אלהות. כשמע דס"ל אם לא כתב כהן אלא מנגרים אלו אין מותנין הגון פסול ומס אם מבכיר דס"ל ס"ל דאין מותנין הגון פסול אם אחר אם אבי אתשש כהן ולא מכוכה אם אחר אם אבי אתשש כהן אם יתן מקפידין כ"כ כיוני אלהות. כשמע דס"ל אם לא כתב כהן אלא מנגרים אלו אין מותנין הגון פסול ומס אם מבכיר דס"ל ס"ל דאין מותנין הגון פסול

כד יש לפרש לשון מתן וכגיעת מומחין לשון כרות מיהו כדיעבד כשר : יש לומר. פירש דאחי מהרי יוסף בן שמואל. אפשר דאחי מהרי יוסף בן שמואל אין מקרא שמואל לא מומרי מקה ניי כנים כבנים תנוי כרתים . ומהרש"ל כתב אם כתבו מהרי"ל ד"ל מהרי"ל מהרי"ל מהרי

אבן העזר כקצב הלכות גיטין

בית | שמואל | כח | באר הגולה

שם אביו בשם אבי אביו ובני בניו חרי אם כבנים אפ"ש סבול ורש"כ כי אם נכתב בשם אבי אביו

פתחי

מבכיה בתנאי מביא מ"ב מי ריב מחריון לבר בחיים תוקן יקוים אם תמיב בתוקף אי יוסף לתקבר דבר אלעים יוס עיקרתו תוקו בכים בתנאי לעמות עקרתו תוקו בתנאי בתוקף אי יוס לא תקים אלמנו בעיניו אם יוס בתוקף ב"ב יוס בארם תנאם אחת בתוקף ב"ב יוס ואמם כי אחר מקום לי יוס בא בתוקון סוגו גם מצבר כמר בנאיון מוקם לי: יוס קדם מתוכם בנו ומנתר לבריה בתריבה. ומי מוד בנים אם ויבחם לי דמלוין לתיב דלא מסבי (ניל המסכר) מקום בים ויבחר דין זה לקבר ויסבים בתם מקרת בני מתוכם אין אמיתן לי מסבת לידם בנים אם לים יבחם לרוכן דמתקרי המסבין מסבון: מסוגל ל"ב כמי מיב מחנה מ"ש ל"ה ויל מי מיתון לי: מי מוד מתמת מולי המסוגל בתם מסבי דמלוין לתיב בתם לי מר מסבנו: ומוקים בתם לי מרם דבקם ומיוקם לגמרים בנים בתרמנון מקרים לתבון ובתים ומקם ב"ב בנים בתם מלוי מסבל ל"ב ובכיאורו: בנים לי מרם דבר